

SVALERNES FORÅR TURÉLLS TOMRUM MINE FOTOS

I denne meget personlige kronik gennemløber digteren F.P. JAC flere tiårs nært venskab med Dan Turéll, der i dag ville være fyldt 50 år

I sommeren 1976 så jeg for første gang Dan Turéll gyngende live, ved et arrangement af Hvidovres ypperste hippiemedlebere, foreningen HIPS på Risbjerggård. Dan var vågnet fra fallende undergrund, til excentrisk medieomsværmet kultfigur med megasuccesen, 'Vangede Billeder'.

En halv times frit improviseret talkshow skulle han gøre godt med, inden en efterfølgende koncert. Dan spadserede fra scenegavl til scenegavl, med meritor ham og taxachaufføren imellem på turen fra Vesterport til Hvidovre. Det første kvarter blev han hyldet som en helt, med sine dopede humoristiske stop, - og så er der kun tyve minutter tilbage, så er checken på tusind kroner min, og den skal sprede glæde på mit Vesterbro. - Det sidste kvarter var det som om at speeden var svedt helt ud.

Og da han næsten konkluderede fem minutter før stop, - at nu håbede jeg at blækket nåede at tørre, på det 1000 kr.s stykke fine papir. - Så haglede det ellers med ugunst og spot og tomme oldåser mod scenen. Og så blev han i sikkerhed ekskorteret til et lille kontor, og forsvandt ad en bagdør for autografjægere og vrede fans. Jeg glippede også et værdigende håndtryk.

DANS OVERLEGNE KRUKKEDE MIMIK

I efteråret 77 havde jeg strejft ham, omkring Poul Borums store, runde, aflange bord i Havnegade, hvor han var stjernegæst ved en forfatteraften for os unge digtere. Og selv hans overlegne krukkeede mimik tog man til sig, som en underspillet selvfølgelig status. Over en telefon nogle måneder senere, så kunne jeg ikke længere holde et øje på ham. Og vi fandt en af hans ledige eftermiddage. Og som vi sad der i det skumle hjørne af cafe Sommersko, stadig med en flig af lærer/eleve-pondus, og så alligevel i elegantierlige værdighed. Og vi drak mange fadøl, og vi drak mange skarpe.

Pludselig tog Dans ansigt farve af varm ondskabsløst drilsk tilstedeværelse. Af en rigtig bidende beha-

gelighed. - Kender du den herre der står nede ved baren, han hedder Rolf Gjedsted. Han siger han er en stor digter. Og vi drillede hinanden i nogle år, om hvem der først lagde forlægger og medieverdenen ned. Siden har vi ikke hilset på hinanden, verden er sku et udstyrsstykke. Latterligt ikke. - Og Dan havde det godt med det. Han havde altid villet være den største. Han nød afstanden ned til baren.

EN FUNKLENDE NICHE AF IDEER

Min første forlagsreception ville have udviklet sig til et stort nervøst tissebukscantræk, hvis ikke omkel Danny som en anden psykisk topas, havde ført mig rundt på det fine Gallerie Asbak, og fremprovokeret at også alle guldkammerne kunne tåle en tår nødtørst af nytappet traktørtis. Og selv om vi i vores hævede legemstemperatur, efterhånden funkledede med en hel niche af ideer, for at få pressebilledet, ja seive billedet den dag, så holdt vores opvækt af næsten dannet omegnstvivl os alligevel tilbage.

Vi ville have flyttet en del af billederne og skulpturerne ned i atriumgården, men vi var begge bange for at det kunne blive et kærlighedsbrud, med vores kære forlægger Jarl Borgen. Og det var jo trods alt en fest for os han holdt. Vi så seende på silhænerne igen. Forsidebilledet måtte vente.

PROPPERNE NEDE I FLASKERNE

I foråret 1979 er Dan igen anløben Hvidovre, kommuneskolerne er hans overlevelse som han siger. Min mor har været i chok i nogle dage, men vil absolut lægge hus og snilde til, da hun ikke synes at jeg kan byde velkommen i mit hybelstov i Stationsbyen. Han er jo berømt. Men de sorte negle står naturstridigt i hendes øjne. Min nervøsitet er heller ikke til at tage fejl af, jeg har så mange årinder i ismøjeriet den dag, og hver gang når jeg lige at sluge en varm porter på bagtrappen. Det hjælper, men kun i korte stød. Dan ville komme lige efter sin formiddagsseance,

Og pludselig svømmer den sorte hat forbi køkkenvinduet. Dan nipper af rødvinen og propperne, som jeg i kædhed er kommet til at presse ned i flaskerne. Men det giver ikke ridser for livet som Dan siger. Og Dan spiser sku, han har appetit med, noget helt usædvanligt. Det er alt alt for sjældent siger han næsten vemodigt, men det er jo hjemmesmurt smørbrød. Dans gestus er fem stykker. Og det er intet mindre end en sjældenhed.

Endelig når vi frem til kaffen og cognacen, den har mine hænder råbt på i nogle lange timer nu. Men Dan kræver min mor med som primadonna ved bordet, hvordan siger man ellers køkkenet tak. Jeg glider i baggrunden med min cognac ad flere store strømme. Og så sidder jeg ellers og hører på sagnsvikling fra Vangede og Hvidovre i 50erne og 60erne.

Men jeg skal aldrig glemme elegancen i Dans kind-

kys på min mors hånd, da vi gik. Aldrig mere hørte jeg om sorte negle eller skaldet isse. Dan var en stor lovprisning. Dan var simpelthen tidens elegantier.

MED STORM OG BRANDERT

Min 25-års fødselsdag glemmer Dan i resterne af jysk turneliv og en hurtigtarbejdende lever. Efter en time med gæster og mad ved bordet ringer jeg endelig op. Vi må endelig ikke vente ham, han er flere dages søvn bagud. Vi skåler for hukommelsen og fejrer fødselsdag. I 1982 læser vi op i fællesskab på universitetet i Uppsala. Et triumvirat der på spindesiden har Herdis Møllehave at gøre godt med. Allerede sidst på eftermiddagen igen, sidder vi i et tog på vej til Stockholm. Uppsala tog vi med storm og brandert på et par timer, og Herdis smilede undskylden-

de til alle fotografierne.

Dan havde endnu et job at afvikle i Stockholm næste dag, og da der også var bestilt hotelværelse til mig, kunne jeg se Dans show næste dag, inden jeg tog toget hjem. Dan skulle først senere hjem med fly, grundet et magelighedsskema. Jeg tror ikke vi nåede det i fællesskab, men jeg skal så hermed undskylde vores pebelagtige optræden i toget til Stockholm. Undskyld Herdis. Al den sprut vi drak af de Svenake Banners kaffekopper. Men Herdis kom til Stockholm og senere godt hjem med Københavnertoget.

Dan og mig gik en lang tur, ja sikken aftenur i Gamle Stan, men vi nåede at ødelegge vores honorarer for at komme på natklub. Men vores tarne sang sådan efter noget tungt stærkt fadøl. Det tætteste vi kom eller nåede en fri svensk bar, var en meget lukkelovsvenlig icebar. Det grinede vi så inde-

klemte vrede af for en tid, og drak i trods et stærkt godnattandkrus dansk snaps på hotellet.

DANS DAGLANGE NOBLE SURHED

Næste dag lakkede langsomt frem til Dans optræden i Stockholm. Hans daglange noble surhed var efterhånden ved at forsvinde, jeg havde virkelig udviklet mig til en belastningsknude på et tidspunkt. Først senere gik det op for mig hvorfor. Jeg havde sku presset ham. Jeg havde virket madanmassende på ham.

Og det havde tirret. Det havde satme tirret ham. Men så pludselig i et angreb af aggressiv brølen kom det hele ud, imens han bakkede på sin klumpede beroligende tobak. At han kun spiste én gang dagligt, og det var klokken sytten. Og dermed færdig ikke. Forstået.

Dan læste op i pauserne